

Dzieciństwo bł. Álvaro del Portillo

Rozdział "Chrześcijańska rodzina" z książki Salvadora Bernala "Wspomnienia o bp. Álvaro del Portillo".

11-03-2024

Pewnego dnia w lipcu 1977 roku, na początku obiadu, kiedy podawano jedzenie, prałat Álvaro, pogrążony w rozmowie, nie zauważył, że oprócz innych warzyw nakłada sobie kilka ziemniaków. Zobaczywszy to, oddał je don Florencio Sánchezowi Belli i don Joaquínowi Alonso, którzy

siedzieli obok niego. Przypomniało mu to słowa, które mówiła do niego w dzieciństwie jego matka. Álvaro musiał szybko zjadać obiad, żeby zdążyć na popołudniowe lekcje w szkole. Żegnając się, zabierał coś z talerza deserowego swojej matki, a ona zazwyczaj mówiła:

– Twoje dzieci wydrą ci jedzenie z ust.

Don Álvaro dodawał, że kiedy sobie przypominał tę scenę, myślał, że matka się pomyliła, ale okazuje się, że nie...

Miejscowość Sollano na ziemiach prowincji Vizcaya należała do gminy Zalla. Historycznie panami tego miejsca było dziesięciu braci, z których każdy „znaczył tyle samo, co inni”, zgodnie z ich zawołaniem: „jeden z dziesięciu z Sollano”. Stąd wywodzi się nazwisko Diez[1] de Sollano (nie zaś *Díez* z akcentem nad ‘i’, jak zazwyczaj błędnie się pisze).

Clementina Diez de Sollano Portillo była ładna i dystyngowana. Była też dobrą chrześcijanką. Urodziła się w Cuernavaca (Meksyk), gdzie jej rodzice mieszkali do czasu powrotu do Hiszpanii w 1910 roku, kiedy w Meksyku zaczęła się rewolucja. Zachowała obywatelstwo meksykańskie oraz słodki i miękki akcent tamtejszej mowy. Częściowo uczyła się w Londynie, w szkole Służebnic Najświętszego Serca Jezusowego. Poza utrwaleniem znajomości angielskiego, który zawsze dobrze знаła, prawdopodobnie nauczyła się tam przeżywać swoją chrześcijańską wiarę elastycznie, bez sentymentalizmów, zachowując zdrowy rozsądek i nadprzyrodzone spojrzenie. Była wykształconą i lubiącą czytać kobietą. Podobały jej się biografie i książki z dziedziny duchowości. Zawsze miała pod ręką Tomasza à Kempis. Codziennie chodziła na Mszę świętą.

Jej syn Álvaro odziedziczył po niej niektóre ludzkie cechy, takie jak uprzejmość i delikatność w obcowaniu z ludźmi, uśmiech towarzyszący jej nawet najbardziej energicznym decyzjom, szczerego ducha zrozumienia, który sprawiał, że nie mówiła o nikim źle ani nikogo nie krytykowała. Álvaro odziedziczył również coś bardziej prozaicznego: zdolność spożywania z niezmaconym spokojem najbardziej pikantnego europejskiego jedzenia, które nigdy nie było dla niego tak smaczne jak meksykańska bardzo ostra wędzona papryka.

To w domu rodzinnym w duszy Álvaro zrodziła się pobożność do Najświętszej Maryi Panny poprzez różaniec święty. Z ust matki nauczył się popularnej i pełnej naiwności modlitwy do Maryi, którą przywykł odmawiać codziennie:

Słodka Matko, nie oddalaj się ode
mnie,

nie odwracaj ode mnie Twego
wzroku,

bądź ze mną wszędzie

i nigdy mnie nie opuszczaj.

Skoro już tak bardzo mnie chronisz,

jak prawdziwa Matka,

spraw, żeby błogosławił mnie Ojciec,

Syn i Duch Święty.

Kiedy don Álvaro powrócił do
Meksyku w 1983 roku, poczuł, że jest
synem tej ziemi. „Chociaż – żartował
– teraz mówię twardo jak Hiszpanie,
kiedy byłem mały, mówiłem tak
międko, jak wy.” Dodał bardzo
rozbawiony, że jego babka śpiewała
mu jako kołysankę hymn narodowy
Meksyku.

Przypominał również o swoich meksykańskich korzeniach w sierpniu 1977 roku komentując słowo *Santina*^[2], „wyraz czułości, zaufania, miłości”. Mieszkańcy Asturii zwracają się w ten sposób do swojej patronki, Najświętszej Maryi Panny z Covadonga. Álvaro wyznał nam, że kiedy był mały, nazywał swoją matkę „mamusieńka” a później nauczył się od św. Josemaríi wzywać Maryję, mówiąc do Niej: Matko! Mamusiu!

Kilka tygodni wcześniej, w lecie 1977 roku – nie zapamiętałem całej sytuacji – opowiadał przy okazji jakiś bohaterski szczegół z chrześcijańskiego życia swojej matki. Chociaż odznaczała się na tyle wielką delikatnością duszy, żeby o tym nie mówić, syn zdawał sobie sprawę, że wstawała bardzo wcześnie (wydaje mi się, że zrozumiałem, że o czwartej rano), kąpała się w zimnej wodzie na znak umartwienia, a następnie przez

godzinę się modliła. Don Álvaro kojarzył te szczegóły z troską pani Clementiny o wiarę bliskiej osoby, którą bardzo kochała.

Jej mąż Ramón del Portillo Pardo urodził się w Madrycie i studiował prawo na ówczesnym Uniwersytecie Centralnym. Pracował w firmie ubezpieczeniowej „Plus Ultra”. Człowiek uporządkowany i pracowity, wielki domator, był, zgodnie z tym, co mówi jego córka Pilar, „wytworny i poprawny we wszystkim, bardzo wykształcony i elegancki, niezwykle punktualny i bardzo drobiazgowy”. Jego charakterowi ton nadawała precyzja, dokładność, powaga. „W każdym razie – opisuje inny syn Carlos – był poważny, ale nie surowy. Nie pamiętam go w żadnym wypadku jako osoby szorstkiej, sztywnej czy zimnej”.

Ten przyjazny i serdeczny człowiek bardzo lubił korridę i lekturę. Z upływem lat tracił wzrok.

Prawdopodobnie była to rodzinna choroba zważywszy na to, co usłyszałem od don Álvaro o jego dziadku. Mieszkał na ulicy Caballero de Gracia i często chodził do Kaplicy Królewskiej znajdującej się blisko Red de San Luis. Pewnego dnia, w jadalni, mocno rozzłoszczony opowiadał swojej żonie, że *wpadła* na niego jedna z tych *świętoszek*, które idą przez kościół i nie patrzą... A ona powiedziała:

– W takim razie to ty omal mnie nie przewróciłeś na ziemię!

Clementina i Ramón mieszkali również na początku swojego małżeństwa przy ulicy Caballero de Gracia. Jednakże wkrótce przenieśli się do obszerniejszego domu przy ulicy Alcalá 75, tuż przed Puerta de Alcalá, idąc od placu Cibeles po lewej

stronie. Tam urodził się Álvaro. Niemal naprzeciwko znajdowało się „El Sotanillo”, stara pijalnia czekolady, dzisiaj nieistniejąca, związana z działalnością apostolską Założyciela Opus Dei w latach trzydziestych. Później państwo del Portillo przenieśli się na ostatnie piętro innego budynku przy niedalekiej ulicy Conde de Aranda pod numerem 16. Mieli ośmioro dzieci o imionach: Ramón, Paco, Álvaro, Pilar, Pepe, Ángel, Tere i Carlos.

Álvaro urodził się 11 marca 1914 roku i został ochrzczony sześć dni później w kościele św. Józefa, znajdującym się przy ulicy Alcalá, dokładnie w miejscu, gdzie rozpoczyna się madrycka Gran Vía. Rodzicami chrzestnymi byli jego wujostwo Jorge Diez de Sollano i María del Carmen del Portillo Pardo. Dano mu na imię Álvaro José María Eulogio (to ostatnie było imieniem

świętego, którego wspomnienie obchodzono danego dnia, zgodnie ze zwyczajem bardzo wówczas zakorzenionym w Hiszpanii). 28 grudnia 1916 roku Álvaro przyjął sakrament bierzmowania z rąk biskupa Eustaquio Nieto y Martín, ordynariusza Sigüenzy[3], w parafii Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny. Świadkami bierzmowania byli hrabia Almenas i księżna Victorii. Jak wiadomo, w owym czasie w Hiszpanii zwykle udzielano tego sakramentu już dzieciom.

11 marca 1989 roku w dzień siedemdziesiątych piątych urodzin don Álvaro odprawił Mszę w prałackim kościele Najświętszej Maryi Panny, Królowej Pokoju. W homilii, wspominając z wdzięcznością tyle łask, jakie otrzymał od Pana w ciągu swojego życia, wspomniał przede wszystkim fakt narodzin w chrześcijańskiej

rodzinie, gdzie nauczył się pobożności. Przypomniał panią Clementinę, „która wpoila mi szczególną pobożność do Najświętszego Serca Jezusowego i Ducha Świętego oraz szczególną cześć dla Maryi pod wezwaniem Najświętszej Maryi Panny z Góry Karmel”. I dodawał: „Nasz Pan Bóg zechciał, żeby była przyjacielem mojego ojca, a to, w oczywisty sposób, sprawiło, że nie miał nieodpowiednich przyjaciół”.

Mercedes Santamaría opowiadała mi, że Álvaro wyróżniał się od najmłodszego dzieciństwa jako bardzo towarzyskie dziecko. Kiedy prowadziła go na spacer od ulicy Conde de Aranda, drogą położoną bezpośrednio obok parku Retiro, ludzie zatrzymywali się i przyglądali się mu, dlatego że zwracał powszechną uwagę. Niejeden czuł się zobowiązany, żeby coś do niego powiedzieć, a on odpowiadał w

naturalny sposób, jakby zachęcając do kontynuowania rozmowy. Wątpię, żeby pełna miłości Mercedes mogła się mylić. Jednakże don Álvaro wspominał niekiedy, że był nieśmiałym chłopcem. Na przykład, kiedy mówił, że z powodu nieśmiałości nie chciał być adwokatem jak jego ojciec, albo kiedy wspominał, jak łatwo się rumienił ... Być może uciekał się do nieśmiałości jako środka skromności, właśnie w chwilach, w których kierował swoje słowa z oczywistą energią do tysięcy osób...

Wkrótce pojawiły się u niego dość poważne schorzenia. Cierpiał na ataki reumatyzmu, mając zaledwie dwa czy trzy lata. Po kolacji jego dwaj starsi bracia dostawali do wypicia wielki kubek mleka z ubitym żółtkiem, a on lekarstwo. Mówił im z zazdrością i z meksykańskim akcentem: „Ale z was szczęściarze! Wam dają ubite żółtko, a mi

Sanatogén”. Chodziło o preparat salicylanowy o niedobrym smaku. Álvaro musiał mieć pewną wrodzoną skłonność do tej choroby, dlatego że o wiele później, kiedy miał już prawie dwadzieścia lat, reumatyzm zaatakował go ponownie. Przyjął go dr Gregorio Marañón[4]. Pilar del Portillo pamięta receptę, być może ze względu na jej oryginalność: krople z siekanego czosnku namoczonego w alkoholu.

Don Álvaro śmiał się, opowiadając pewną anegdotę z dzieciństwa, kiedy chciał poprawić błąd gramatyczny jednego z młodszych dzieci. Pilar albo może Pepe powiedzieli *bram* zamiast *biorę*, co jest typowym zniekształceniem języka u dzieci. A Álvaro wyjaśnił im kategorycznie:

– Nie mówi się *brać*, tylko *biorać*.

Psocił i łobuzował jak inne dzieci i jego ojciec niekiedy czuł się zmuszony go karać. Jednakże Álvaro

mu się wymykał. Czasami, kiedy don Ramón szedł za nim i już miał go pochwycić, żeby wymierzyć mu karę, uciekał przebiegając pędem pod wielkim stołem w jadalni.

Kiedy Álvaro był mały, don Ramón zabierał jego wraz z rodzeństwem na Mszę w niedzielę rano. Szli z domu przy ulicy Conde de Aranda do znajdującego się bliziotko kościoła św. Emanuela i św. Benedykta.

Później przechodzili przez ulicę Alcalá, żeby pospacerować po parku Retiro, gdzie ojciec zapraszał ich na frytki i oranżadę. Według siostry Álvaro, Pilar, która urodziła się po nim, Álvaro był pogodnym, wesołym i prostym dzieckiem, raczej pulchnym, o sympatycznej i uśmiechniętej buzi. Nie pamięta, żeby kiedykolwiek kłamał. Natomiast owszem, robił dziecinne psoty, jak również z upływem czasu wiele żartów bardziej lub mniej zabawnych. Jego pobożność była

typowa dla rodziny chrześcijańskiej. Pilar myśli, że u Álvaro najbardziej rzucała się w oczy ciągłość jego zachowania przez lata. Jest przekonana, że „w głębi duszy nadal zachowywał ową niewinność, ową prostotę, to szczere poszukiwanie Boga, jakie charakteryzowało go, kiedy był bardzo mały”.

[1] *Diez* znaczy po hiszpańsku ‘dziesięć, dziesięciu’. *Diez de Sollano* czyli ‘dziesięciu z Sollano’ (przyp. tłum.).

[2] W języku polskim można by użyć na przykład wyrazu „Matuchna” (przyp. tłum.).

[3] Sługa Boży Eustaquio Nieto y Martín został zamordowany w 1936 r., wkrótce po rozpoczęciu wojny domowej w Hiszpanii przez siły republikańskie.

[4] Znany hiszpański lekarz. Żył w latach 1887-1960 (przyp.tłum.).

pdf | dokument generowany
automatycznie z [https://
dev.opusdei.org/pl-pl/article/
dziecinstwo-bl-alvaro-del-portillo/](https://dev.opusdei.org/pl-pl/article/dziecinstwo-bl-alvaro-del-portillo/)
(05-08-2025)